

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 jutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. Lastnik: K. Sorci. Tisk: Tiskarna „Edinosti“, vpisane zadruge s omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telesni uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta 12.—
za tri mesece 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 5.20
za pol leta 2.60

Avstrijsko uradno poročilo.

DUNAJ, 9. (Kor.) Uradno se razglša: 9. februarja 1917.

Vzhodno bojišče. — Na nekaterih točkah fronte živahno topovsko delovanje in za nas ugodne patruljne akcije. Italijansko in jugovzhodno bojišče. — Nič važnega.

Imenovanje načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo.

BEROLIN, 9. (Kor.) Veliki glavni stan, 9. februarja 1917.

Zapadno bojišče. — V kolenu pri Yperu in Wytschaete kakor tudi ob Ancre do Somme je bil živahen topovski boj. Dopolodne so izvršili Angleži napad pri Serre; bili so odbiti. Na severnem bregu Ancre so po kratkem presledku sledili novi napadi, tekom katerih smo pri Billescourtu izgubili nekoliko na prostoru. Severno gozda St. Pierre Vaast je od sunka Angležev, ki se je v celoti ponesrečil, ostalo sovražniku ozko prodorno mesto, ki je zastavljeno. Med Mozo in Mozelo je pri Flirey po uspešni topovski pripravi naša stotinja prodrla do tretje francoske črte in privedla ob majhnih lastnih izgubah s seboj 26 ujetnikov.

Vzhodno bojišče. — Od Dvine do Macave nobenih večjih bojnih dejanj. Macedonska fronta. — Nič novega.

Letalci so januarja kljub hudemu miru izvršili važna poizvedovanja, opazovanja in napade. Tekom pretečenega meseca smo izgubili 34 letal, Angleži, Francozi in Rusi 55 letal, izmed katerih jih je 29 padlo onstran linij, 26 pa jih je v naši posesti. Vrh tega so bili sestreljeni trije privzeti baloni, dočim nismo mi izgubili nobenega.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Turško uradno poročilo.

CARIGRAD, 8. (Kor.) Iz glavnega stanja se poroča: Fronta ob Tigrisu: Dne 6. t. m. in v sledeči noči srđito delovanje artiljerije južno Tigrisa. Polkuzeni sunek dveh sovražnih stotnij dne 6. t. m. južno Tigrisa, se je izjalovil v našem ognju. Napadajoče stotnije so bile prisliljene k umiku. — Fronta pri Fellah: Živahni patruljni in poizvedovalni boji. — Kavkaška fronta: Severno Bitisa so naši prostovoljci pregnali sovražno stotnjo. Na levem krilu je bil napad močne sovražne poizvedovalne kolone odbit. — Na ostalih frontah nobenih važnih dogodkov.

Sovražna uradna poročila.

Italijansko uradno poročilo. 8. februarja 1917. — Na več točkah fronte je koncentrični ogenj naših baterij prisilil sovražne topove k umiku. V suganski dolini je poizkušal sovražnik večeraj dopoldne nov napad na naše postojanke na desnem bregu Brente. Pred napadom je bil močan topovski ogenj. Komitirani ogenj naše pehote in naših poljskih baterij pa je preprečil napad, še predno se je zamogel razviti. Podobna akcija, ki jo je poizkušal sovražnik proti našim črtam na Freikoflu, je bila istotako brezuspešna.

Po prekinjenju odnosov Amerike z Nemčijo.

Unija ni zaplenila nemških ladij.

BEROLIN, 9. (Kor.) Wolffov urad poroča: Glasom semkaj dosepega direktnega obvestila „New York Times“, niso niti vojaške niti mornariške oblasti odredile aretacije nemških mornarjev. Mornarji, ki so hoteli zapustiti ladjare, so bili pozvani, da naj se pošljajo na priseljeniško postajo. „Kronprinzessin Cecilie“ je bila zaplenjena v Bostonu na podlagi nekega dolgo trajajočega procesa. A ta odredba je bila ukrepana le v svrhu, da se prepreči eventualna škoda, ki bi zamogla zmanjšati vrednost ladje za tožnike. Kar se tiče

ostalih nemških ladij, je vlada uradno izjavila, da istih ne bo zaplenila in da smejo Nemci razpolagati z ladjami, kakor se jim ljubi. Moštvo interniranih nemških krijžark je bilo iz varnostnih ozirov odstranjeno. To je popolno dejansko stanje tamkajšnjih dogodkov, tičočih se Nemcev in nemških ladij.

Neutralski in postrani podvodniški vojni.

Nizozemska izjava.

HAAG, 8. (Kor.) V drugi zbornici je podal začetkom seje minister Cort van der Linden, sledečo izjavo: Sedaj zamorem nekoliko natančneje poročati o resnih dogodkih zadnjih časov. Vlada je dosedaj ob težavnih razmerah vojne sama odločevala svoje stališče in ne smatra za potrebno, da bi povodom nemške napovedi poostritve vojne postopala drugače. Vlada se je ravnala tekom vojne strogo po mednarodnem pravu. Kar je enkrat pravo, ostane pravo, tudi če je drugi kršijo. Vlada je tudi v slučajih, ako so bili ogroženi interesi Nizozemske, energično protestirala proti nastopanju raznih vojujočih se strank, ako po njenem mnenju isto ni soglašalo z mednarodnim pravom. Upoštevala je predvsem princip svobode morja. Proti sedanji nemški odredbi je vlada, vztrajajoč pri svojem nepristranskem stališču, energično protestirala tako proti postopanju s plovbami, kakor tudi proti nameravanemu vporabljanju podvodnikov, ki ne odgovarja mednarodnemu pravu. (Odobranje.) Ravno tako kakor pri drugih dogodkih, pri katerih je bilo kršeno mednarodno pravo, vlada tudi sedaj nima povoda, da bi izpremenila svojo mednarodno politiko. Ona vztraja odločno pri politiki stroge nevtalnosti napram vsem strankam, ki je bila odobrena od vseh držav. Pri tem tudi ostane. Proti vsakemu kršenju našega ozemlja ali naše suverenosti, naj pride od ktere koli strani, se bo nastopalo z orožjem. Težkoče, ki so posledice mednarodnega položaja, upa premagati vlada z odločnostjo in obzirnostjo. (Odobranje.)

Svedski odgovor na Wilsonov predlog.

STOCKHOLM, 9. (Kor.) Svenska Telegram Bryan poroča: Nota, ki jo je izročil švedski minister za zunanje stvari poslaniku Združenih držav Norrisu v odgovor na predlog Wilsona nevtalnosti, se glasi: „Z ozirom na Vaše pismo dne 5. t. m., v katerem ste kraljevi vladi poročali o mnenju predsednika Wilsona, da bi bilo v interesu mira, ako bi Švedska povokom nemške napovedi poostritve vojne zavzela Ameriki enako stališče, si štejemo v čast, da Vam naznamim sledeče: Politika, ki je vodila vlado Nieg. Veličanstva kralja tekom vojne, je stroga, nepristranska nevtalnost. Vlada je storiča vse, da ostane zvesta svojim obveznostim, ki ji jih nalaga politika. Istočasno uveljavlja tudi pravice, da doseže praktičen rezultat. Da ohrani principe mednarodnega prava, se je vlada večkrat obrnila na nevtalne vlasti, da bi dosegla skupno delovanje za imenovane cilje. Vlada je predložila zlasti Združenim državam tozadevne predloge. Z obžalovanjem konstatira vlada kralja, da se Združene države niso mogle pridružiti tem predlogom, ki so dovedli potem do sistema skupnih odredb med Švedsko, Dansko in Norveško napram vojujočim se strankam. V politiki, ki jo zasleduje vlada kralja v ohranitvi svoje nevtalnosti in varstvo zakonitih pravic dežele, je vlada kralja, ki ima srce za neopisna trpljenja človeštva, pripravljena, da se loti vsake ponudene prikožnosti, da pripomore k trajnemu miru. Radi tega se je takoj pridružila mirovni inicijativi predsednika v svrhu, da preizkusi možnosti pogajanj med vojujočimi se strankami. Predlog, ki tvori predmet predstojajoč izmenjave mnenja, navaja kot cilj skrajšanje zla vojne. Toda vlada Združenih držav si je za sredstvo, da doseže ta namen, izbrala pot, ki je v popolnem nasprotju s principi, ki so vodili dosedaj politiko kraljeve vlade. Vlada kralja, ki se opira na mnenje naroda, izraženo po soglasni resoluciji njegovih zastopnikov, hoče varovati tudi v bodoče kakor v preteklosti nevtalnost in nepristranost napram obojema vojujočima se strankama in bo kre-

PODLISTEK.

„Ne sodite, ...!“

Roman.

— Neznatna mlada stvarca, ta princezinja — spustila je lornjeto in šla dalje.
— Lesinski je pozneje srečal svojo sestro.
— Odkod prihajaš, Marta?
— Iz družbe pri županji spoznala sem tamkaj Rusinjo. Maks, tvoj predsek je nepravilen; gospica Cigirinova je bila zelo ljubezna napram meni.
— Tako!
— Lahko si mislim, da očaruje ljudi.
— Aj, zaljubljena si, sestra?
— No, pri meni to ni nevarno. — je dejala smeje, — bolje kot da bi bil ti. Lesinski se je ozorčeno okrenil.

mla s te poti le tedaj, ako bi jo življenjski interesi dežele in dostojanstvo naroda prisilili, da izpremeni dosedanje politiko.

Švicarska nota.

BERN, 9. (Kor.) Potem ko je zvezni svet podal že pretekli ponedeljek provizorični odgovor na noto predsednika Wilsona, je sestavil danes definitivni odgovor Uniji, v katerem navaja vzroke, zakaj se Švica ne more pridružiti Wilsonovemu koraku in izstopiti iz nevtalnosti. Dalje je sestavil zvezni svet besedilo note za Nemčijo, ki opisuje stališče Švice k poostreni podvodniški vojni.

Španska protestna nota.

MADRID, 6. (Kor.) „Diario Universal“ piše povodom prekinjenja diplomatskih odnosov med Ameriko in Nemčijo: Ako bi poprej sledili Združenim državam, bi se jim morali morda tudi sedaj pridružiti; ker pa nas je vlada obvarovala te nevarnosti, zamoremo tudi vnaprej ostati nevtalni. Mi bomo kljub težavnemu položaju zamogli najti izhod iz konflikta, ne da bi trpela pri tem naša čast in naši narodni interesi.

BEROLIN, 9. (Kor.) Kakor je izvedela „Vossische Zeitung“, je bila španska protestna nota izročena včeraj zvečer v uradu za zunanje stvari. Vendar pa je nota tako nejasna, da je del besedila nerazumljiv in so potrebne nove informacije.

Brezlične postaje na Španskem pod nadzorstvom.

MADRID, 8. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Vse brezlične postaje na Španskem so pod vladnim nadzorstvom.

Odgovor Argentine na nemško noto.

AMSTERDAM, 8. (Kor.) Reuterjev urad poroča iz Buenos Airesa: Argentinska vlada je izročila nemškemu poslaniku odgovor na nemško noto o poostritvi podvodniške vojne. Vlada izraža v noti obžalovanje, da je smatrala Nemčija tako ekstremne odredbe za potrebne in izjavlja, da se bo, kakor dosedaj, ravnala vedno po temeljnih zakonih mednarodnega prava.

Potopljeni parniki.

BEROLIN, 8. (Kor.) Neki vrniviši se podvodnik je potopil v Atlantskem oceanu 10 ladij, skupno 10.000 ton. Vrh tega so bili v Severnem morju potopljeni: Neznani angleški parnik 3000 ton in angleška ribiška parnika „Schamrock“ in „Thistle“.

LONDON, 8. (Kor.) Angleški parnik „Torino“ (1850 ton) je bil potopljen. Posadka je bila rešena. Ista usoda je doletela parnik „Hilinside“ (2682 ton). Kapitan je rešen. Posadka je bila ostavljena v Čolnih. Angleški parnik „Dauntless“ (2157 ton) je bil potopljen. Od 23 mož posadke jih je bilo 6 izkrcanih, dva sta umrla.

LONDON, 8. (Kor.) Angleški potniški parnik „California“ je bil potopljen od nekega nemškega podvodnika. Posadka in 205 oseb so se nahajali na krovu. 28 mož posadke in 3 potniki so utonili. 4 osebe je ubila eksplozija. Preostali pripovedujejo, da ni bilo izdano nobeno svarilo.

LONDON, 9. (Kor.) Angleški parnik „Saxonia“ (4855 ton) je bil potopljen. Vrh tega sta bila potopljena po en angleški in švedski parnik.

LONDON, 8. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Dne 6. in 7. t. m. je bilo potopljenih 27 ladij, skupno 60.000 ton. Edini ameriški parnik na „Californiji“ je bil rešen.

KOPENHAGEN, 9. (Kor.) „Berlingske Tidende“ poroča iz Stockholma: Potopljeni švedski parnik „Bravalla“ je doživel prva žrtve poostrene podvodniške vojne. Brzojavka, ki jo je poslal kapitan že 2. t. m. iz Devonporta, ne potrjuje, da bi nemški podvodnik obstreljeval posadko, ko je šla v Čolne. Parnik je bil zavarovan za milijon kron in je imel tovor na angleški račun.

LONDON, 9. (Kor.) Angleški parnik „Vedamore“ (6.330 ton.) je bil potopljen.

Angleška spodnja zbornica.

LONDON, 8. (Kor.) Tekom svojih nadaljnjih izjavaj in je izjavil Bonar Law, da je bil vsled delovanja angleških oficirjev velik del žita, ki so ga mislili upleniti Nemci v Romuniji, uničen, petrolejski vrelci pa na uspešen znanstven način za-

Sonja je oblekla jahalno obleko, kajti za danes je bilo določeno, da privrkat pojdi na izprehod v kneževi družbi. Obleka je bila narejena prav dobro, ji je pristojala imenito in njene divne oblike so v njej prihajale do polne veljave. Visokega klobuka ni hotela, ker bi bila drugače videti večja kot knez, in zato je izbrala nizkega klobuček, okoli katerega je bila ovita bela tančica. Odprla je nato škaflijo, ki so ji jo pravkar prinesli s Solitude. Vedela je, da se nahaja v škafliji jezdnji bič, za katerega je prosil knez, da bi ga ji smel poslati, ker mu je tožila, da ne more v S. dobiti primernege. Sedaj je ležal pred njo krasen bič s težkim srebrnim gum-bom, pokrit z vrtnicami.
— Divno! O. kako mi ugaja!
Smeje je zavijala biček pred zrcalom, potem pa si je zatekla vrtnice med gumbne na orsili. V S. ji je ugajalo sedaj

mašeni. Nato je poročal o položaju na so-lunski fronti, ki da ni tako slab in o-pe-racijah v Egiptu, Mezopotamiji in nemški vzhodni Afriki. Kar se tiče položaja Fran-cije, čutilo naši vojniki moralčno premo-č sedaj na svoji strani in upajo, da smejo pričakovati uspehe. Bonar Law je končal z besedami: „Izven vsakega dvoma je, da se je sovražnik že v začetku postavil na stališče, da pot do zmage ne obstoja samo v boju proti sovražnikom, ki so vo-jaki, ampak pripraviti vse v strah, tudi nevtalce, kar potrjuje zadnji govor dr-žavnega kancelarja, ki smatra najbrez-obzirnejše metode kot najpripravnije v dosego hitre zmage.“

LONDON, 8. (Kor.) H govoru Bonar Lawa v spodnji zbornici je se pristavil: Koncem govora se je Bonar Law dotaknil prekinjenja odnosov med Ameriko in Nemčijo in rekel: Wilson je vedno kazal, da hoče ohraniti nevtalnost in mir, sicer ne pod vsakimi pogoji, toda pod pogoji, ki se jim zamorejo aliranci priručiti. Da je vlada Unije prekinila odnose z Nem-čijo, je najboljši dokaz za pravičnost stva-ri entente in za metodo, s katero hočejo naši sovražniki izvojevati zmago. Končno je Bonar Law primerjal položaj Nemčije in Napoleona, ki je imel sicer vedno uspe-he, a je prišel tudi za njega čas, ko se je ves svet uprl proti njemu in je bil pre-gnan iz Evrope. Njavo čustvo je danes proti sovražnikom Anglije. Rezultat bo isti.

Avstrijski ministrski svet.

DUNAJ, 9. (Kor.) Včeraj popoldne se je vršil pod predsedstvom ministrskega predsednika grofa Clam Martinica daljši ministrski svet, ki so se ga udeležili vsi člani kabineta.

Veliki admiral Anton Haus †.

V težkem, da ne rečemo, morda naj-težjem času je naša država izgubila mo-ža, ki je kot redkokdo sedaj tako v polni meri izpolnjeval svoje odlično mesto v obrambi domovine, ko je izgubila svojega velikega admirala Antona Hausa. Zavrata na bolezen, pljučnica, je nepričakovano podrla njega, ki je drugače, duševno in fizično v najboljši moči, kot skala trdno stal na mestu, na katero ga je dvignila edino je njegova lastna sposobnost, nje-govo neumorno delovanje in njegovo od-lično znanje.

Anton Haus se je poročil leta 1851. v Tolminu. Gimnazijske študije je dokončal v Ljubljani in je leta 1869. stopil kot pro-vizorični pomorski kadet v vojno morna-rico. Leta 1882. je bil imenovan za li-nijsko-ladijskega poročnika in je kot tak deloval do leta 1890. kot učitelj na po-morski akademiji v Reki. Leta 1901. je bil povišan v linijsko-ladijskega kapitana in je dve leti poveljeval torpedno šolsko ladjo korveto „Donau“ na prekomorski misiji. V vzhodni Aziji se je prekrkal na križarko „Marija Terezija“, prevzel po-veljništvo ladje in je bil za časa boksar-ske vstaje nekaj časa poveljnik zdru-ženega evropskega brodograja v Kitajskih vodah. Leta 1902. je bil odlikovan z re-dom železne krone III. razreda, ko je bil že leta 1890. dobil vojaški zasluzni kri-žec. Istega leta 1902. je bil imenovan za predsednika predsedništvene pisarne v mornariškem oddelku vojnega ministrstva in je tu leta 1905. postal kontreadmiral. Ko je zapustil to mesto, je prejel viteški križec Leopoldovega reda. Leta 1906. je poveljeval rezervni eskadri in drugi di-viziji ojačene eskadre. Od majnika do ok-tobra meseca leta 1907. se je udeleževal kot odposlanec druge haške mirovne konference. V priznanje njegovega do-lovanja mu je cesar podelil konturski kri-žec Fran Josipovega reda z zvezdo. Do novembra leta 1908. je bil dodeljen pri-stajniškemu admiralu v Puli in je nato do septembra meseca leta 1910. poveljeval eskadri. 1. novembra leta 1910. je bil po-višan v podadmirala. Do 31. majnika leta 1911. je bil nato predsednik mornariško-tehničnega odbora. Julija istega leta je bil imenovan za nadzornika brodograja. Fe-bruarja meseca leta 1913. je postal po-veljnik mornarice. 2. majnika istega leta je postal admiral in je tekom vojne pove-ljeval naši mornarici. V priznanje svojih

veliko bolj; sedaj se je zabavala. Ples, ki je bil pred kratkim pri svemiku Koviču, je bil dražesten. Družbo so oživljali ko-njiški častniki iz sosednje garnizije in okroževali so Sonjo, kot veče luč, ob-čutno se osnojojajo. Plesala je kot blazna in toliko, kot se nikdar. V Petrogradu je bila navada, da se več plesov ni plesalo, temveč sta se plesala samo pogovarja-la, toda tu častniki niso mogli mirovati niti en sam trenutek. Oblečena je bila v obleko iz belega brokata, s srebrom iz-vezeno, bujne lase je za izpremembo ime-la počesane čisto nizko in rahlo, in dra-žestno lice nekoliko blede, nekoliko ko-prnče bila je lepa, da jo je človek moral oboževati. Knez se ji dolgo časa ni mogel približati in je bil zato nekam sla-bo razpoložen. Lesinski je že od jutra opazoval, da je knez zelo nervozen in je s skrbjo motril svojega gospoda.

zaslug je bil 1. majnika leta 1915. imeno-van za velikega admirala. Haus je bil prvi, ki je dobil ta novoustanovljeni čin. Vsa številna slavna dejanja naše morna-ric v sedanjem silnem svetovnem boju so bila proslavljena z njegovim odliko-vanjem.

Hausovo odlično strokovno znanje je splošno znano, ali poleg tega je bil pokoj-nik tudi pravi jezikovni talent. Govoril je skoraj vse jezike monarhijske in poleg njih še celo vrsto tujih jezikov. Bil je tudi glasbeno zelo naobražen in sam izvrsten igravec klavirja.

Kakor smo že rekli, izgubljaj žnjim monarhija, predvsem pa naša vojna morna-rica moza, za katerega ji bo težko najti enakovredno nadomestilo, moza, ki tudi vkljub visokemu činu, ki ga je dosegel, ni nikdar pozabjal, da je — človek. Poleg svojih ogromnih, težavnih in odgovornih poslov poveljnika mornarice je pokojni veliki admiral še vedno našel zanimanja in časa za stvari, ki so tako daleč, daleč v stran od vojne, za glasbo, za literaturo, za ono, kar blaži in povzdiguje človeško du-šo. Naš slovenski jezik mu je bil znan že iz mladostnih let, govoril ga je sam in do-mač je bil tudi v njegovi rodbini. Z zani-manjem je zasledoval pokojnik tudi našo literaturo, naše narodno snovanje, in na razna posvetila, voščila itd., ki so mu pri-hajala iz slovenskih krogov, je odgovarjal vedno z očividnim veseljem v slovenskem jeziku. Bil je mož, ki je čutil človeški in je tudi vsakomur priznaval pravice člo-veka.

Slava njegovemu spominu!

„Narodi“ in „narodnosti“.

Znano je, da je ogrski ministrski pred-sednik grof Tisza — odgovarjajoč na Wilsonovo noto — razlikoval med „na-rodi“ in „narodnostmi“. Grof Tisza je pri-spodabljal ogrske narodnosti z madjarski-m, in je hotel trditi, da so na Ogrskem zadovoljne s svojo usodo, v Avstriji pa ne! To je stara madjarska ideologija, — znani trik, — ki so si ga prikojili v opravičevanje nadvladaj njihovega plemena nad vsemi drugimi. Po njihovem je na Ogrskem samo en političen narod, vsa druga plemena pa so je „narodnosti“.

Znani italijanski publicist Torre, pa je priobčil članek, ki ga je posnel tudi mad-jarski list „Vilags“, kjer je izjavil, da je imela naša monarhija pravico do ekzisten-ce dotlej, dokler je branila Evropo pred Turki in pozneje pred nevarnostjo panger-manizma in panslavizma. Nato se je ogla-sil madjarski katoliški list „Alkotmany“, s Tiszovo ideologijo. Pravi, da so nemem-ški in gemadjarški narodi udani monarhiji zato, ker vedo, da brez pomoči Nemcev in Madjarov ne bi mogli živeti in da mo-rejo samo z njihovo pomočjo gojiti svojo kulturo. Te narodnosti da uživajo v mo-narhiji, posebno pa na Ogrskem, vse pravice in individualne svoboščine. Ali moč asimilacije madjarskega plemena da je tolika, da včasih presega mero, vsled če-sar se narodnosti pritožujejo. Toda, na-rodnostim ne pripadajo tiste pravice in privilegiji, ki so dani „narodu“ po sami naravi. Zato da moramo strogo razlikovati narod in narodnost! In zato da ne more-mo reči, da narodnostim na Ogrskem ni dobro. Ali tistih pravic, ki jih ima narod, ne morejo imeti tudi one, Zato je trditve Torre-a, da monarhija nima več vloge, ker Madjari zidajo madjarsko narodno drža-vo — nesmiselna.

Prosimo, prečitajte te izjave z vso paz-nostjo. Videli boste brata, ki se v stvari popolnoma vjemata, ali s svojo argumen-tacijo se vendar — postavljata na laž.

Po Tiszi „narodnosti“ v Avstriji niso zadovoljne. „Alkotmany“ pa trdi, da brez pomoči Madjarov in Nemcev narodnosti ne bi mogle živeti ter da uživajo v mo-narhiji vse pravice in individualne svo-boščine!! Potemtakem bi morale biti tudi narodnosti v Avstriji popolnoma zado-voljne in Tisza bi bil govoril neresnico.

Grof Tisza trdi eno, klerikalni madjar-ski list pa drugo. Toda oba brata se su-četa v kolobaru madjarske ideologije, da so na Ogrskem le Madjari političen na-rod!

To pa je v dijamatralnem nasprotju s principi, ki jih je proglasil Wilson v po-slanici in ki jo je „iskreno“ pozdravljali tu-di isti — grof Tisza! Seveda s klavuzo diferenciranja med narodi in narodnostmi, besedniškega dlakoepljenja. Principje Wilsona pozdravlja Tisza. Lepi so, veliki, vzvišeni, da morejo edini dovesti do miru med narodi, ali za Ogrsko — naj ne ve-ljajo! Isto trdi katoliški madjarski list v lepem soglasju s Tiszjo, ki — če se ne motimo — ni katolik! Samo da je „Al-kohtmany“ nekoliko neprevidejni. Prizna-va narodnostim na Ogrskem: individual-ne svoboščine!! Oseba naj bo svobodna, naj uživa vse pravice, skupnost oseb narod, ali, kakor oni pravijo, narodnost — pa ne! Ker vse to da gre „po naravi“ le enemu narodu, ki ima atribute „političnega naroda“.

In to je na Madjarskem — po Tiszi in katoliškem listu — madjarsko plemo!

Madjarska ideologija zahteva torej tako-je: narodnosti morejo „svobodno“ živeti, smejo dihati in biti celo zadovoljne,

samo — vseh pravic ne smejo uživati! — Iskreno pozdravljanje Wilsonovih principov na Ogrskem involvira potemtakem prav grdo linavščino. Wilson ne pozna razlike med »velikimi« in »malimi«, on prisoja enako in vse pravice — vsem! Ne priznava torej Wilsonovih principov, kdor tako razlikuje kot grof Tisza in oni madjarski listi.

Ce se pa postavimo na madjarsko stališče, da večje število — o kulturi ne govorimo, ker temu argumentu, kolikor se tiče Ogrske, se vsakdo v Evropi le smeje — daje atribute političnega naroda, potem moramo odgovoriti z — madjarskim argumentom. Čehi so v monarhiji številno približno istotako močni, kot so Nemci in Madjari, dočim v kulturi gotovo ne zastajajo za Nemci in menda tudi ne za Madjari! In vendar so isti Madjari, ki bi hoteli — iz znanih razlogov — pri nas le enemu plemenu priznati svojstvo »političnega naroda«! V skupni monarhiji pa le dvema!!

Naš argument, iz jekla in nezlomljiv, pa je: Vsi »narodi« in vse »narodnosti« žrtvujejo enako za državo, zakoni so enako pisani za vse! Vsi skupaj, »narodi« in »narodnosti«, tvorimo »političen narod« in v njega okrilju gredo vsem enake pravice! Le ta princip rase iz »narave«. Vsako drugo tolnačenje je nasilno. Enaka pravica v strelskih jarkih, enaka pravica vsem državljanom v mirnih časih!!

Domače vesti.

Odlikovanja. Cesar je podelil: oficirski križec Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo in priznanje izvrstnega in pozitivnega službovanja pred sovraniškom ravnatelju zoološke postaje v Trstu, rednemu vseniškemu profesorju dr. Karlu Ceriju, dalje zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne kolajne poštini višjim oficijalom Ivanu Gerdolu, Francu Dose in Josipu Šmucu, poština oficijalom Majerju Zupanu in Jakobu Zavodniku in poštini pristavom Ivanu Krobatu, Adolfu Kallionu in Martinu Mla-kerju poštnege ravnateljstva v Trstu.

Odlikovanje. Naš rojak Svetko Metlika iz Bazovice, ki služi pri neki divizijski mesnici kot domobranski četovodja z znakom enoletnega prostovoljstva, je bil odlikovan z železnim križcem s krono.

Prekinjenje šolskega pouka radi pomanjkanja kuriva. Z ozirom na sedaj vladajoče težave v preskrbi s premogom je učni minister pooblastil deželne šolske oblasti, da na onih srednjih šolah in drugih srednjih učnih zavodih, na katerih bi vzdržanje pouka z ozirom na kurjavo nalezlo na težkoče, predvsem sedaj prihajajoče se semestralne počitnice po potrebi podaljšajo do 20. februarja. Na teh šolah se more pouk začasnoma opustiti tudi po tem dnevu, dokler bi bilo to potrebno z ozirom na posebne krajevne razmere v preskrbi s premogom. Vendar pa je s poukom takoj zopet pričeti, kakor hitro to dovolijo okoliščine. Tudi na ljudskih in meščanskih šolah morejo deželne šolske oblasti odrediti radi pomanjkanja kuriva potrebno prekinjenje pouka; vendar naj se pa na teh šolah skuša pouk, ako je treba, nadaljevati v združenih razredih, dokler to ne kolikaj gre, da se prepreče škoda, ki bi lahko nastala za šolske otroke z odpadkom varstva, ki jim ga nudi šola.

Izplačevanje odškodnin za izročene kovinaste predmete. Pričenši s ponedeljkom, 12. t. m., bo anagrafični urad izplačeval odškodnine za kovinaste predmete, ki so bili oddani komisiji št. 2. v ulici Marije Terezije (šola nadvojvode Franca Ferdinanda). V to svrhu naj se dotične stranke iz izročitvenim potrdilom A, ki jim je bilo svoj čas izročeno, osebno zglašijo pri inenovanem uradu v ulici Sanità, št. 25., 3. nadst., vrata 58. od 3. pop. do 7. zvečer in sicer: stranke z izročitvenimi potrdili s številkami 1. do 300. 12. februarja, one s potrdili št. 301. do 600. 13. februarja, stranke s potrdili št. 601. do 910. pa 14. februarja — Kdaj se bodo izplačevale odškodnine za kovinaste predmete, ki so bili oddani pri drugih komisijah, se objavi ob svojem času. — Stranke s potrdili A komisije 1. (ulica della Valle št. 3.) se pozivljajo, da čim prej dognajo pripadajoče jim zneske, ker se v nasprotnem slučaju denar vrne intenciji c. in kr. vojaškega poveljstva v Gradcu.

Posredovanje dela po organizaciji oskrbnih vojniških sirot. Organizacija oskrbnih vojniških sirot posveča svojo skrb v prvi vrsti vojniškim sirotam, vendar ji je na srce tudi podpora vojniških vdov, ker se s tem lahko učinkovito vpliva tudi na usodo sirot. Mnogo vdov se obrača do organizacije s prošnjo, da bi jim poskrbela kako to, ter se da organizaciji tudi večkrat že posrečilo, da je vojniškim vdovam poskrbela dela in zaslužke. Da se pa more to delo smoteno in uspešno nadaljevati, se obrača organizacija zaupljivo do javnosti s prošnjo, da bi se vsi oni zasebniki, podjetniki, tovarne itd., ki potrebujejo delavce, predno oddajo delo ali službena mesta, prej obrnili do organizacije vojniških sirot v ulici San Lazzaro št. 14., kjer imajo vedno zabeleženih precejšnje število vojniških vdov, pa tudi vojniških sirot, ki iščejo dela. Kdor podpira te po vojni gotovo najbolj prizadete sirote, stori ne samo dobro delo, temveč koristi tudi domovini, zlasti pa našemu mestu Trstu. — Vsa potrebna pojasnila daje radevolje informacijski urad organizacije v ulici San Lazzaro št. 14. vsak tork in petek od 4. pop. do 7. zvečer.

Pritožbe proti cenzuri. Z Dunaja se poroča: V smislu poziva justičnega ministra je odposlano nemškega »Nationalverbanda«, ki je bil v nedeljo zaradi cenzure pri justičnem ministru, predložilo pisмено pritožbo zaradi poslovanja cenzure, v kateri se izraza, da listovna cenzura po-

gostokrat zaplenja članke, ki jih je dovolila preventivna cenzura, kar povzroča velike tehnične zapreke, zlasti pa dosega poštne zvez. Nadalje se zahteva, da naj preventivna cenzura o članku približno 200 tiskanih vrst končno javno razsodi tekom treh četrt ure in da naj se vsaka zamuda prepreči s tem, da se vpraša vojn nadzorovalni urad. V ta namen se najodločneje zahteva, da naj se vsa s cenzuro zapostvena mesta združijo v enem poslopiju in da naj s cenzuro zapostveni uradniki ob izogibu nepotrebnih povpraševanj pri centralnih mestih in drugih oblastih ukrepajo kar najhitreje in samostojno. Pritožba se bavi potem z neenakomernim cenzurnim poslovanjem, vsled česar je mogoče, da se v posameznih listih črtajo članki, ki so v drugih, v istem kraju izhajajočih listih pripušeni brez prigovora. Nadalje se graja, da provincijalni listi objavljajo vesti, ki se črtajo v dunajskem časopisu, in narobe. Vzroke oblasti za to mora kot neveljavne zavracati vsakdo, kdor se le nekoliko spozna na v časopisu. Končno se odločno graja, da članke, ki niso v nobeni zvezi z militariznim položajem, presoja vojaška cenzura. Posamezne točke pritožbe so podprte s številnimi primeri. — Vse to velja tudi za Trst. Tudi pri nas v Trstu bi bilo treba, da se vsa cenzurna mesta združijo v enem poslopiju, kajti tekanje iz ulice nadvojvode Josipa (redarsko ravnateljstvo) v ulico Ss. Martiri (državno pravdnistvo) povzroča veliko zamudo, tudi pri nas nam zakasnitev cenzure zamuja jutranjo pošto, tudi pri nas se črtajo članki, ki jih objavljajo ljubljanski, graški in dunajski listi.

Zima pritiska še vedno in z vztrajnostjo, kakršnje še ni z lepa kazala pri nas. Burja, — ki se je te dni spzela do take srditosti, da je strehe razkrivala — imamo skoro že mesec dni, a intenziven mraz že tri tedne. Včeraj jutraj smo imeli n. pr. še vedno 3 stopinje pod ničlo, kar pomenja pri nas po zaslugi burje, 7—8 stopinj. Popoldne je odnehalo nekoliko, ali mraz je bil še vedno občuten. To leto imajo prav vremenski preroki: kadar je dosti goji, je pričakovati hude zime! Pa vendar bo morala odnehati. Ne bo nas maltretirala več dolgo. Bliza se pomlad, a že pred nje koledarskim nastopom pridejo solčni dnevi, ki deposezirajo zimo. Pomladanski dnevi, če ne bo — dež. Ta nam zna pokvariti veselje. Ali, naj pride že tako ali tako, tistim, ki trpe na pomanjkanju oblike in hrane, teh dveh nevarnih zaveznikov mraza, se želite iz srca, da bodo rešeni vsaj te nadloge.

Baroni gulaša, moke in drugi — plemeniti ljudje. Tea Cervenková opozarja v »Unionki« da je v Stockholmu — prav a tempo — izšla knjiga pod gornjim naslovom in pravi med drugim: Ti baroni moke in gulaša so na Ogrskem, na Dunaju in v Bosni pravi monumenti velikega časa. — Kar vse je opisano v tej knjigi, je naravnost velikansko. Pred vsem se da veliko, zelo veliko zaslužiti. Kocke za juho, škatle s konservami, fižol v stročji — podplati: vse to je za orjaško spekulacijo. »E, to dela vojna!« — govore špekulanti. Avtor jim odgovarja: »Uboji centralni vlasti! Imate še drugih sovražnikov, razum za veznikov! O vseh teh trih razpravlja knjiga in jih razkriva. V brzojavkah — pravi — in tudi sicer, če previdnost tako zahteva, se pravo ime blaga nadomešča z drugim. Kdo more braniti komu, da govori o vizjem kleju, a meni — kavo?! — Pridobljeni denar se potem zapravlja z legitimnimi in nelegitimnimi soprogami. Kupujejo se avtomobili, perzijske preproge in rembrandti. In potem zopet lov za denarjem. Z nedovoljenim prodajanjem bakrenega denarja, izvajanjem vajakov iz cina in sličnimi stvarmi se daje tudi marsikaj zaslužiti. Sever se sedaj kar preplavlja z milijoni. Neznanski kapitali so v gibanju. Čez noč rasejo orjaška podjetja iz tal. In kako da stvar nastaja, pripoveduje avtor naravnost velikanski. Neki dijak je čital slučajno v nekem provincijalnem lističu oglas nekega trgovca, ki je ponujal cin (kositar). Po telefonu je pozval trgovca in ga vprašal, ali bi kupil cina. Ta je odgovoril pritrdilno in označil ceno, ki je bila znatno višja, nego ona v oglasu. Dijak je takoj sklenil kupčijo še prej, nego je sam kupil kositarja — in v par minutah je zaslužil par sto kron. — Tudi ladje so se prodajale, predno so jih imeli. Z delnicami ladjedelnice so se zaslužile ogromne svote. Celo dame »družbe« baje niso nepoznane na stockholmski borzi. Tudi anekdote označajo ta lov za denarjem. »Od kod?« — »Ravnokar sem kupil avto.« — »Že zopet, ali potrebujete tri?« — »Olej, jaz imam svojega, moja žena svojega, pa naj ima svoj avto tudi naša — služkinja! Tako žive tam ti plemeniti, ki se šopirijo in bogate v času, ko morajo ubogi ljudje cele ure čakati na kapljico mleka, kosček sladkorja za svoje

otroke! Da — kako naj »Pravičnost« drži svojo slovitost, staročestitljivo tehnično vodarstvo? Eden ima vse, drugi nič — kako prihaja to prav za prav? B. pl. Belka — neka dama v Pragi, o kateri je bilo te dni govora po časopisih — pušča za cel polk svojih psov kuhati krompirjev pire z mlekom in Maggijevimi kockami, razvaja živali, ki imajo kurjene prostore in so fitulirani kot mladi gospodje. Maks — Egon — Karl — vrag naj drži v glavi vsa ta imena grizljivih živali — a neka mlada ženska pada v nezvest ob — krsti svojega otroka, sinčka, ki so ga one bestije raztrgale. (Tudi to je bilo v časopisih). Kje je ravnotežje? Razmišljamo in razmišljamo brezuspešno in pričakujemo Nemeze (boginje maščevanja). No, ta bo vršila potem grozno sodbo in vrstah baronov gulaša in moke in drugih plemenitih ljudi! — Ogorčenje češke publicistke razumemo. Upravičeno je v polni meri, ker je opito na notorična slična dejstva — pa ne samo na Švedskem! — Zal, da je cenzura uvod Cervenkové — pobelila!

Iz časopisja v Dalmaciji. »Pučki List«, ki je izvrstno služil širokim slojem po deželi, a je moral dati vojne prekiniti izhajanje, začne zopet izhajati. »Pučki List« bo slavil skoro petindvajsetletnico, torej četrtoletje svojega zaslužnega delovanja za vzbujanje narodne zavesti in vzgoje. Čestitamo in želimo uspehov, ki bi še nadkriljevali dosedanje.

Svetovanski obdarjeni otroci izrekajo za prejeta oblačila presrečno zahvalo plemenitima gospodoma K. Ponikvarjevi in E. Subanovi. Bog povrni! Svetovni kapelan.

Družba za ribiške obrti. Osnovala se je »Avstrijska družba za ribiške obrti«. Zastopnik Dalmacije, Peter Lorini, pozivlja starše dečkov iz dalmatinskega otočja in Primerja, zdravih močnin, 15 do 16½ let, popolnoma normalno razvitih, ki bi želeli dečka vsposobiti kot ribiča na odprtem morju z motornimi ladjami modernega sistema in opreme ter potem, po dotični teoretično-praktični pripravi, na šolski ladiji — ta priprava je neobhodno potrebna dečko naj postane dovršen ribič in morinar, ako hoče svojedobno zahtevati sorazmernega zaslužka — naj se obrnejo do njega (v Sali). G. zastopnik jim dopiše potrebna navodila ter priobči družbino okrožnico, v kateri so naštetii jako ugodni pogoji, pobiljšice in postopni zaslužek že sprejetih dečkov, kakor tudi cilji, po katerih stremi družba.

Jugulje so se prodajale na ribjem trgu v Zadru dne 2. februarja, po 3 krone kilogram. Bil je seveda velikanski naval, ker se taka cena zdi danes — ugodna! E to je zlo danes, da je poleg vseh živih tuda riba odrekla kot živilo za prehrano ubogega ljudstva. Koliko laglje bi prenašali današnje pomanjkanje na trgih, ako bi bilo dovolj rib — če že ne po nizkih, pa vsaj po cenah, ki bi odgovarjale povprečnemu zaslužku in raznim potrebam širokih, revnejših slojev! Toliko huje je, da je tudi na ribjem trgu mizerija na vsej našbi obali.

Begunci iz sežanskega okraja. Pred par tedni je bilo čitati v listih, da je po posredovanju deželnega odbora in ukrepih vojaške oblasti hitna oprava v evakuiranih občinah spravljen v posebne prostore ter da hranijo ključne teh shramb zaupni moške, ki so ostali v občini. Da ne bo pozneje kakih razočaranj, obveščamo begunce iz sežanskega okraja, da se gornja odredba vojaške oblasti nanaša le na nekatere občine na Vipavskem. V evakuirane vasi na Krasu je dostop prepovedan vsakomur brez izjeme; torej tudi nikak zaupnik ne biva tam.

Begunci občine Gorjansko so tem potom obveščeni, da je županstvo ukrenilo vse potrebno, da istočasno z ostalimi županstvi evakuiranih občin vložijo prošnjo na višje vojaško poveljstvo radi vrnitve lastnikov vinogradov v svrhu obvezanja trt in drugih del na polju. Toda občinarji naj ne stavijo na te prošnje prevelikih nad, ker je dovolitev vrnitve odvisna izključno od vojaških ozirov.

Otroški vrtec »Slov. Straža« v Sv. Križu pri Trstu priredi na pustno nedeljo, 18. februarja 1917., ob 3 popoldne v prostorih »Društvene krčme« hšt. 271. veselico z naslednjim sporedom: 1. Mali govornik. 2. »Pastirica«, deklamacija. 3. »Naprej«, prizor. 4. »Zabij roj«, petje. 5. »Snegulčica«, otroška igra v 2 dejanjih. (Priredila Mar. Gregorič). 6. »Pri gospodi«, šaloigra v dveh dejanjih. Igrajo dekleta svetokriške Marijine družbe. 7. Cesarska pesem. — Vstopnina: 60 vin. Vstopnina in sedež: 1 K 60 vin. Prireditve se vrši v korist organizaciji oskrbnih vojniških sirot. Z ozirom na plemeniti namen prireditve se hvaljezo sprejemajo preplačila. Pri prireditvi svira vojaška godba. K obilni udeležbi vabi najvljudnejše vodstvo otroškega vrtca »Slov. Straža« v Sv. Križu.

Sad v decembru. »Narodni List« poroča, da je bilo na trgu v Dubrovniku dne 23. decembra zrelih sliv in črešenj, ki jih

je prinesla neka ženska iz Zupe. Tudi na vrtu frančiškanov v Dubrovniku je bilo sadnega drevja, ki je dozorevalo že v decembru. Čudno zveni to — kot krvava ironija — spridlo ledene zime, ki jo imamo sedaj, v februarju.

Preskrba prebivalstva s petrolejem. — Pred nekoliko dnevi se je vršila na Dunaju prva seja sosvetovalstva, sestavljena po ministrstvu za trgovino v svrhu presojanja načelnih vprašanj razdeljevanja petroleja. Zastopnik rečenega ministrstva je obsežno poročal o dosedanjem postopanju pri razdeljevanju petroleja in o reformi tega sistema, ki jo namerava ministrstvo za trgovino na podlagi teritorialne ugotovitve potrebe in nje pokritja. Po živahni debati se je sosvetovalstvo sporazumelo za program: 1.) priznava potrebo, da se pri gospodarstvu s petrolejem izvede teritorialni princip v čim dalekosežnem obsegu. Pritrjuje postopanju, kakor je priporočila ministrstvo za trgovino, da namreč petrolejska centrala pod nadzorstvom in ob sodelovanju tega ministrstva najprej ugotovi številke posrebeščine za posamezne kronovine in politične okraje, da določi rafinerije, ki naj pokrijejo ta deželni kontingent, da v sporazumu z deželni in okrajnimi oblastmi imenuje veletržce, ki naj prevzamejo pokrivanje potrebščine v posameznih okrajih, ter da tem tržcem odkaže odgovarjajoče množine petroleja, dočim bodo porazdelitev teh množin med prodajalce na drobno določale tiste politične okrajne oblasti, za katerih okraj je petrolej namenjen. — 2.) Pri deželnih oblastih in — kjer le možno — pri okrajnih oblastih se ustanovi evidencijska služba, ki naj bo obveščena o vsakem posredovanju s petrolejem na upravnem območju, o višini konsumna, o različnostih potrebe itd. in ki naj poroča o vsem ministrstvu za trgovino. — 3.) Organizacije konsumentov (konsumna družba) naj se — ako so tehnično za to sposobne — pripuščajo k podrobnim razprodajam petroleja. — 4.) Organizacijam konsumentov morejo dobavljati petrolej, ali tržci, ali tudi centralne nakupovalne organizacije direktno, ali pa po teritorialnih razdeljevalnicah. — 5.) Potrebščini na petroleju velikih obrtnih in poljedelskih obratov izven okrajnega kontingenta zadošča petrolejska centrala separatno, toda šele potem, ko je zaslila pristojno politično okrajno oblast. Glede uravnave porabe se je določila rešitev, v smislu, da se uvede sistem izkaznic z omejitvijo oddajanja na kroge prebivalstva, ki so navezani izključno na kupovanje petroleja, pri čemer imajo prednost delavci, ki delajo doma, obrtniki, kupčevalci in poljedelci. Slednji se za večja mesta priporoča rajoniranje kupovanja petroleja. Uvedbe tega načrta za porazdeljevanje petroleja je pričakovati v kratkem.

DAROVIL. V počestčenje pok. g. Frana Wessnerja daruje ga. Marica Forčesin 5 K za revne učenke CM šole na Acquedotto.

Namesto božičnice CMD daruje Peter Zabrič trgovcu v Zavhah, moški podružnici CMD K 2. Denar hrani blagajnik.

Darovi, došli cesarskemu komisariju. Dvorni svetnik Franc Canevari K 10 v korist komiteja za begunce z juga. Dr. Ahilej Costantini in soproga K 30 in Martin Bello K 20 za vdove in sirote padlih tržačanov. Henrik Pardo K 25 za Rdeči križ.

CMD moški podružnici darovala ga. Jospina Fonda K 3. — Denar izročen blagajniku.

ČESKO - BUDJEVSKA RESTAVRACIJA (Busakova) uzorna češka gostilna v Trstu se nahaja v ulici delle Poste št. 14. vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte, Slovenska postrežba in slovenski jedilni list.

Novi dohodi za sezono. Kostimi, plašči, suknje, krila, b uze obleke itd. Zaloga ženskih oblek. Marco Conforti, Trst, V. Campanile 21

Z. tarnica G. Pino

V Trstu se je preselila na Corso št. 15 v bližini zlatarnice G. Zercowitz & Fiello. Velika izbira srebrnih in zlatih ur, uhanov, prstanov, verižic itd. Cene zmerne. Cene zmerne.

Kabaret-Varietè MAXIM

Trst - Via Stadion 10 - Trst

Odprt od 8½ zvečer naprej!

Cena: 1. vrste K 2. II. vrste K 1.

ZOBOZDRAVNIK Dr. J. Čermák

v Trstu, ul. Poste vecche 12, vogal ulice delle Poste.

Izdiranje zobov brez bolečine.

Plombiranje. UMETNI ZOBJE

SIROLIN

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenza

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsek, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se boleznin nego pozareviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znano olahča naduha.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vplivom na splošni počutek.

